

Zweefvliegvangsten in 1968

door

B. VAN AARTSEN

Evenals in vorige jaren heb ik mij ook in 1968 weer intensief bezig gehouden met het verzamelen van zweefvliegen. Ook nu weer werd een groot gedeelte van de vangst gedetermineerd door de heer VAN DER GOOT, waarvoor mijn dank. De voornaamste vangsten waren:

Cheilosia praecox Zett. Een nieuwe vindplaats voor deze soort is Vijlen.

Cheilosia velutina Lw. Heerlen, 30.VII, vele tientallen op bloeiende peen, verder te Bentveld in aantal en één exemplaar bij Nuth. Het totaal aantal vindplaatsen van deze soort is thans vijf.

Cheilosia semifasciata Beck. Cadier, 14.V en Bentveld, 27.V.

Cheilosia nasutula Beck. Cadier, 14.V.

Cheilosia longula Zett. Lunteren, 20.VIII en in het noorden bij Norg en Veenhuizen.

Cheilosia intonsa Lw. In juli bij den Hout (N. Br.)

Cheilosia canicularis Panz. De eerste vangsten van de eerste generatie van deze soort bij Hoensbroek en wel op 15 mei, een zestien exemplaren.

Cheilosia chrysocoma Mg. Cadier, 14.V, 2 exemplaren, Holten, 9.V en Rijssen, 9.V.

Cheilosia albipila Mg. Op bloeiende wilg bij Best, 19.IV en Mook, 16.IV.

Pipiza lugubris F. Nieuwe vindplaatsen van deze soort zijn Bentveld, Heerlen en Cadier.

Pipiza luteitarsis Zett. Gevangen te Best, terwijl ik een exemplaar ontving van de heer WOLSCHRIJN, gevangen te Muiderberg.

Pipiza austriaca Mg. Doetinchem, 30.V, Heesch, 5.VIII, Heerlen, 30.VII en Cadier, 27.VIII.

Pipiza quadrimaculata Panz. Lage Vuursche, 16.V.

Neocnemodon pubescens Del. & P. W. Dwingelo op bloeiende kers, 3 ♂ en 2 ♀.

Orthoneura nobilis Fall. Nuth, 28.VIII een mannetje.

Orthoneura geniculata Mg. Op bloeiende kruipwilg in aantal bij Otterlo en ook bij Rijssen, 9.V.

Heringia heringi Zett. Bij Cadier ving ik van deze soort op 14 mei 6 ♂ 8 ♀, ook bij Bentveld was de soort niet zeldzaam.

Chrysogaster macquarti Lw. Vloog bij Dwingeloo in groot aantal op dop- en struikheide in augustus.

Chrysogaster chalybeata Mg. Bij Heerlen eind juli zeer algemeen.

Brachyopa dorsata Zett. Nieuw voor de Nederlandse fauna. De vlieg zat bij Cadier tegen een boomstam te zonnen. Na de eerste keer met het net te hebben misgeslagen, lukte het de tweede maal beter toen het dier weer op dezelfde plaats ging zitten.

Van het genus *Brachyopa* worden nu geregeld een aantal dieren gevangen, hoewel zij in uiterlijk en gedragingen niet veel op zweefvliegen gelijken. Er zijn thans zes soorten van bekend, vier hiervan werden pas de laatste jaren voor het eerst in Nederland gevangen.

Brachyopa bicolor Fall. In het Zoölogisch Museum te Amsterdam bevinden zich een tweetal exemplaren van deze soort uit de vorige eeuw, geëtiketteerd Glijphoeve (bij Vogelenzang) en den Haag. Beide dieren werden gedetermineerd door VAN DOESBURG. Een mededeling van POLAK en SCHMITZ in het Natuurhistorisch Maandblad van 1940, blz. 66-67, over een vangst van deze soort moet op een vergissing berusten, daar uit een bijgaande tekening blijkt, dat de antenneborstel pubescent is. De vangst zal dus waarschijnlijk betrekking hebben op *Brachyopa scutellaris* R.D. of *B. pilosa* Collin.

Een derde exemplaar van *Brachyopa bicolor* Fall. werd dit jaar door mij gevangen te Otterlo op bloeiende kruipwilg, 24.IV.

Brachyopa scutellaris R.D. Dit blijkt in ons land de gewoonste soort van het genus te zijn. Te Bentveld en Cadier is hij vrij gewoon.

Brachyopa pilosa Collin. Delden, 8.V, de eerste vangst boven de grote rivieren.

Neoascia geniculata Mg. Oudega, 21.V.

Neoascia obliqua Coe. Nieuwe vindplaatsen zijn Drimmelen en Elsloo - Lbg.

Platycheirus immarginatus Zett. Oudega, 21.V

Platycheirus discimanus Lw. Otterlo, 20.IV en Best, 19.IV.

Melanostoma ambiguum Fall. Otterlo, 20.IV en Vijlen, 18.IV.

Melangyna quadrimaculata Verr. Schaarsbergen, 9.IV.

Megasyrphus annulipes Zett. Overveen, 26.IV, een van de weinige vangsten van deze soort uit het westen.

Phalacrodira annulata Zett. Een zeldzame soort. Gevangen te Lage Vuursche, 22.V.

Phalacrodira malinella Collin Van deze soort kan ik ook dit jaar weer een aantal nieuwe vindplaatsen vermelden, n.l. Drie, 22.V, Lage Vuursche, 22.V, Rijssen, 9.V en Doetinchem, 8.V.

Phalacrodira lasiophthalma Zett. Vlodrop, 18.IV en Schaarsbergen, 9.IV.

Dasyrphus lunulatus Mg. Bij Emmen, 21.V, in aantal.

Dasyrphus nigricornis Verr. Nieuw voor de Ned. fauna, Otterlo, 20.IV en 24.IV op bloeiende kruipwilg in aantal. Tevens bleek tussen mijn *Dasyrphus lunulatus* Mg. nog een tweetal exemplaren uit 1967 te staan en wel van Son, 27.IV en Schaarsbergen, 5.V.

De soort lijkt veel op een kleine *D. lunulatus* Mg., maar onderscheidt zich doordat de genitaliën van het ♂ anders zijn. Bovendien kan men ♂ er. ♀ ten opzichte van *D. lunulatus* herkennen doordat de eerste twee sprietleden en het derde sprietlid onder aan de basis iets rossig zijn (*lunulatus* heeft geheel zwarte sprietten). Verder is de gezichtsbehang bij *nigricornis* zwart (bij *lunulatus* geel) en in ieder geval zijn de eerste twee leden van de achtertarsen geel (bij *lunulatus* zijn de achterste tarsen geheel zwart). Het ♂ van *nigricornis* kan men verder herkennen aan een aantal zwarte borstels bovenop de leden van de voorste tarsen. Een enkel ♀ bezit dit kenmerk ook, maar de andere ♀ ♀ hebben uitsluitend gele borsteltjes en gele haren ter plaatse, evenals de exemplaren van *D. lunulatus*.

Metasyrphus lapponicus Zett. Montferland, 30.V en Otterlo 20.IV.

Metasyrphus latilunulatus Collin. Van deze zeer zeldzame zweefvlieg één exemplaar te Bentveld, 6.VIII.

Epistrophe ochrostoma Zett. In Zuid-Limburg bij Cadier, 14.V, maar buiten deze

provincie toch ook een paar vangsten, Rijssen, 9.V, Bentveld, 17.V en 27.V en Montferland, 30.V.

Didea intermedia Lw. Enkele exemplaren te Bentveld in augustus.

Parapenium flavitarsis Mg. Dwingelo, 13.VIII en Enschede, 17.VII.

Ceriana conopsoides L. Best, 8.VII op een populiereboom, terwijl ik van Br. VIRGILIUS een exemplaar ontving, door hem gevangen te Berkum, 12.VII.

Doros conopseus F. Mijn collectie werd met drie exemplaren van deze zeldzame soort verrijkt, echter met vangsten van de heer OTTENHEYM te Tegelen en Br. VIRGILIUS te Zeist. Bij eerstgenoemde kwamen er op 1.VI en 3.VI twee exemplaren uit cocons, die in nestkastmateriaal zaten, dat hij meegenomen had.

Triglyphus primus Lw. Doetinchem, 8.V.

Eumerus tricolor Fabr. Deze soort vermeldde ik in 1966 als nieuw voor de Ned. fauna. Ook dit jaar ving ik een exemplaar en weer te Colmont.

Eristalis rupium Fabr. Een verrassende vangst van deze zeldzame soort bij het Naardermeer, 5.V, twee exemplaren en 6.V, drie exemplaren.

Parbelophilus consimilis Malm. Kortenhoef, 29.V en 7.VI.

Eriozona syrphoides Fall. Van deze zeer zeldzame zweefvlieg ving ik bij Cadier op 6 augustus een tweetal exemplaren.

Volucella inflata F. Bij Cadier nam ik een drietal exemplaren waar van deze fraaie en zeldzame vlieg op 15 juni en ik had ook het geluk ze alle te vangen. Ze vlogen op Gelderse roos.

Criorhina ranunculi Panz. 14 mei een exemplaar op meidoorn te Cadier.

Chamaesyrphus lusitanicus Mg. Deze soort vloog met honderden op struikheide bij Otterlo begin september.

Xylota abiens Mg. Een tweetal exemplaren te Arcen, 4.VII en één te Enschede 12.VII.

Volucella bombylans L. Van de zeldzame variëteit *haemorrhoidalis* Zett. (1 vangst uit Ned. bekend) ving ik exemplaren te Doetinchem en het Woold.

Phalacrodira punctulata Verr. Van deze soort bezit ik een aantal dieren die geheel zwart zijn, gevangen te Schaarsbergen, 8.V.1967 en 17.IV.1968 en verder een tweetal exemplaren van Lage Vuursche, 16.V. en 23.V.1968.

Platycheirus albimanus Fabr. Ook van deze soort een tweetal zwarte vormen, Otterlo, 24.IV en Bentveld, 22.IV

Late waarnemingen:

Episyrphus balteatus de Geer, Bentveld, 29.XI, acht exemplaren zonnend op klimopbladeren.

Baccha obscuripennis Mg. Nuth, 11.X.

Xylota segnis L. Nuth, 11.X.

Summary

Enumeration of interesting Syrphidae caught in different parts of the Netherlands in 1968. Two species are new to the fauna, viz. *Brachyopa dorsata* Zett. and *Dasysyrphus nigricornis* Verr. The former was caught in the south of Netherlands Limburg, the latter in the province of Gelderland.

Halfweg—Zwanenburg, Dennenlaan 215.